

“Gəlmişəm, qoynunda sığınacaq ver!”

Zəlimxan Yaqub onu sevən saysız-hesabsız pərəstişkarlarının ürəyində yaşayacaq

“Azərbaycan ədəbiyyatının, poeziyamızın ağır-acılı bir gününü yaşadıq. ZƏLİMXAN YAQUB itkisini. Xalq ədəbiyyatından güc almış ustad şairimiz şeir söyləyəndə sanki dağ-daş belə dinər, dilə gəlirdi. Gur təbli, coşqun avazlı, bal kimi şipşirin şivəli şeirləri, bəmərə söhbətləri ilə onu sevənlərin, saysız-hesabsız pərəstişkarlarının ürəyində yaşayacaq Zəlimxan Yaqub!”
“Poeziyamızın nəritili, gurultulu, sazı sözündən, sözü sazından, özü hər ikisindən uca, Zəlimxan qardaşım!

Yerin həmişə görüncəkl”, “Heç bir il olmaz. Bir kitab təqdimatında rəhmətlik Məmməd Aslan Zəlimxan Yaqubu bir dəstə bənövşə ilə salamladı. Bənövşə unikal ətirli, rəngli, tikansız çiçəkdir. Həm Məmməd Aslan, həm də Zəlimxan Yaqub şirin dilli, aydın düşüncəli və unikal ətirli şairlərimiz idilər. İstənilən bəndəsinə xoş xasiyyət vermək cənab Haqqa zor gəlməz. Allah hər ikisinə də rəhmət eləsin...”

Uzun sürən ağır xəstəlikdən əziyyət çəkən Xalq şairi Zəlimxan Yaqubun ölüm xəbəri yayılan kimi sosial şəbəkələrdə onun haqqında yer alan bu fikirlər mərhumun gerçəkden xalqın sevimlisi olduğunu bir daha təsdiqlədi. Şairin ölüm xəbərini eşidənlər bir şeirində yazdığı kimi dərinə “of” çəkdi-lər...

Sevgi dolu, təəssüf dolu xatirələr dilə gəldi, fikirlər bir-birini əvəzlədi: “Dünyadan şair köç etdi, yeri boş qaldı...” dedilər.

Sinəsini “Şöhrət” və “Şərəf” ordenləri bəzəyən Xalq şairi və ictimai xadim haqqında ölkə başçısı və dövlət rəsmilərinin imzaladığı nekroloqda isə: “Bədii yaradıcılığa gənc yaşlarından başlayan Zəlimxan Yaqub Azərbaycanın zəngin şeir ənənələrini uğurla davam etdirən şairlərdəndir. O, xalq yaradıcılığından məharətlə bəhrələnərək müasirlərimizin yüksək insanı keyfiyyətlərini, ümumbəşəri və milli dəyərləri, tariximizin tələyüklü anlarını özündə əks etdirən əsərlər yaradıb. Şairin rəngarəng mövzulu və dolğun məzmunlu şeirləri poeziyamızın inciləri səviyyəsinə qalxaraq Azərbaycan ədəbiyyatında yeni söz kimi qəbul edilib. Onun qəhrəmanlıq ruhu, vətənpərvərlik hissi, azərbaycançılıq məfkurəsi ilə aşılانmış əsərləri əsl vətəndaşlıq mövqeyi nümayiş etdirərək gənc nəslin tərbiyəsində xüsusi əhəmiyyət kəsb edir”- kimi dəyərli fikirlər yer aldı.

Şairin ölümündən təsirlənən qələm dostlarının, həmkarlarının xatirələri dilə gəldi...

BORÇALININ QÜDRƏTLİ SƏSİ

Zəlimxan Yaqubu gənclik vaxtlarından, Bakıda kitab ticarəti sahəsində işlədiyi illərdən tanıdığını deyən və şairin ölüm xəbərini xaricdə eşidən **Xalq şairi Sabir Rüstəmxanlı** həmkarını hər şeyi halal zəhməti və istedadıyla qazanan insan kimi xatırlayır: “Yazıçı” nəşriyyatında bir yerdə çalışdığım, birgə səfərlərimizdə, oxucu görüşlərində, kitab müzakirələrində çoxlu çıxışlarımız oldu. O, Bakıda Borçalının qüdrətli səsiydi. O mühitdən çıxmış bir sıra tanınmış qələm sahibiy-lə birgə Borçalının mənəvi və ədəbi dünyasının Azərbaycan-dan ayrılmaz olduğunu sübut eləmişdi. Bəziləri onu aşağılamaq məqsədiylə “aşığıdır” deyirlər. Türk əxlaqı və ruhunun beşiyi və yanar kürəsi olmuş böyük irfan ədəbiyyatının, Yunis Əmrə, Pir Sultan Abdal, Qurbani, Abbas Tufarqanlı, Aşıq Ələsgər, Aşıq Veysəl yolunun davamçısı olmaq zınqırovlu-mınqırovlu ərəb-fars ibarələ-

riylə dolu və bizi başqalarının süfrəsinə çəkən yazılı şeirbazlıqdan min qat artıqdır. Bununla yanaşı, Zəlimxan həm də Füzulidən Şəhriyaradək klassik ədəbiyyatımızın bilicisi olmaqla ona bağlı idi”. S.Rüstəmxanlının fikrincə, çağdaş ədəbiyyatımızda sazla sözün vəhdətini saxlamaq baxımından Zəlimxana bənzər qələm sahiblərimiz yoxdur: “Saz Zəlimxanın gücsüzlüyü yox, gücündü, böyüklüyüydü. Xəstə olsa da, diqqətliydi. Zəng vurub mənim mətbuatdakı yazılarıma və ya başqa dostlarımızın yazıları barədə fikirlərini bölüşərdi. Ancaq son vaxtlar zənglərimə cavab vermirdi. “Yəqin nömrəsini dəyişib” deyirdim. Sonra öyrəndim ki, başqalarına da cavab vermir. Zəngim çatırsa, deyəcəkdim ki, darıxma, özün xəstə olsan da, sözün Məmməd Arazın sözü kimi sapsağlamdır...”

"HEÇ BİR AĞIR İTKİ YOXDUR..."

Şair, nasir Seyran Səxavət qələm yoldaşını tale adamı adlandırır: “O, elə bil torpağın altından çıxıb gəlmişdi. Öz taleyini yaşadı. Kənddən Bakıya gəlişi gözümün qabağındadır. Müxtəlif yerlərdə çalışdı. Yavaş-yavaş Zəlimxan Yaqub oldu. Sözlə istədiyi kimi rəftar edə bilən adam idi. Yaxşı münasibətimiz var idi. O, geniş qəlb sahibi idi. Dəfələrlə zəng edərək hər hansı yazım haqqında ürək sözlərini bildirmişdi”. Zəlimxan Yaqubun xəstəliyinin uzun müddət sürməsindən danışan nasir: “Sağ olsun ki, bizi

ki üz verdi” deyər yazırlar. Bu, yanlış fikirdir. Bu sözün elə çıxır ki, o, dünyasını dəyişibse, biz onu tamam itirdik. Düzdür, gözümüz Zəlimxana öyrəşmişdi. Tez-tez tədbirlərdə rastlaşırıq. Sadəcə, bunlar olmayacaq. Onu görməyəcəyik, səsinə eşitməyəcəyik. Ancaq onun 13 cildlik kitabı yerindədir. Bunu ki itirməmişik. Yəni itki yoxdur. O, gedəndə öz yazdıqlarını dəmir qara qutuya qoyub özü ilə aparmayıb ki... Onda bunun harası itkidir?

Ailəsi, əzizləri, doğmaları üçün bu söz hardasa bir az uyğundur. Ancaq böyük mənada heç bir ağır itki yoxdur”.

"SƏN DANIŞMAYANDA YORULURSAN"

Zəlimxan Yaqubu xalq adamı kimi dəyərləndirən **“Ulduz” jurnalının baş redaktoru Qulu Ağsəs** hesab edir ki, mərhum

maşınla getdiyi yolda düşüb ot biçən insanlara qoşulduğunu görmüşəm. Sinəsində deputatlıq nişanı ilə ot biçdiyini görmüşəm. O insanlar üçün Zəlimxan bir əfsanəyə çevrilirdi. O, parlamentin deputatı olanda da, başqa tribunallarda təmsil olunanda da həmişə eyni adam idi. Onun pafosu da təbii idi - hamısı üçün gəlirdi”. Xalq şairi ilə çoxdan münasibəti olduğunu söyləyən Qulu Ağsəs bu tanışlığın tarixini vərəqləyir: “Mən Azərbaycan Televiziyasında işləyəndə Zəlimxan Yaqub mənim verilişimdə qonaq olmuşdu. Bəzən söz adamları ilə görüşəndə sonradan “filan sualı verdi” deyər gedib sədrə şikayət edirdilər. Mən Zəlimxanla müsahibədə də “barıtı” bir qədər çox eləmişdim və gözəyirdim ki, yenidən rəhbərlikdən məni çağıraraq müsahibələrimlə “nəzakətli” olmağı tövsiyə edəcəklər. Ancaq bu dəfə əksinə oldu. Zəlimxan sədr müavininin otağında olarkən məni çağırırdılar və “istedadlı, qabiliyyətli oğlandır” - deyər o məni təriflədi. Bundan sonra bizim münasibətimiz yarandı. Sonra mənim toy şənliliyimdə tamada da özü olmaq istəmişdi. Ancaq gəlib iştirak elədi. Yadımdadır, “Əjdər əmi” məhnəsinə iki dəfə oynadı. Sona qədər danışdı-güldü. Aparıcılığı da diktör Eldost Bayrama həvalə etdi. O, məclisdə hamı ilə ünsiyyət tapırdı və məclisi bütövlükdə ələ almağı bacarırdı. Hansı yubiley tədbirinə gedirdisə, orada yubilyar yaddan çıxırdı. Hətta Həbib Əliyev kimi böyük sənət adamının yubiley gecəsində kaman ustası kimi hazır cavab adam onun sözləri qarşısında söz tapmayaraq: “Zəlimxan, danış, sən danışmayanda yorulursan” - dedi”. Qulu Ağsəs deyir ki, Zəlimxan Yaqubun bütün şairlərin yaradıcılığından şeir biləcək qədər fenomenal yaddaşı vardı: “Demək olar ki, ağız ədəbiyyatını az qala əzbərləmişdi. Aşıq ədəbiyyatını gözəl bilirdi. O, tarixə ekskurs edəndə də o dövrün aşığını tapırdı və onun əlindən tutub həmin epoxanı və hətta coğrafiyanı gəzib dolaşa bilirdi. Mənə elə gəlir ki, 20-ci əsrin sonu və 21-ci əsrin əvvəlində də tədqiqatçılar xalq poeziyasını arayıb axtaranda Zəlimxan Yaqub da bu poeziyanın bir nümayəndəsi kimi onların əlindən tutacaq, onları gəzdirəcək”.

“Xalqım, millətim üçün mənalı ömür yaşadım, övladlarıma da bu cür həyat yaşamağı arzulayıram”- deyər son anda vəsiyyət edən xalqın söz adamı yanvarın 11-də torpağa tapşırıldı. “Gəlmişəm, qoynunda sığınacaq ver!”- deyər yazan şairin üz tutduğu son ünvan 1-ci Fəxri Xiyaban oldu...

Allah rəhmət eləsin!

Təranə Məhərrəmov

O, Bakıda Borçalının qüdrətli səsiydi. O mühitdən çıxmış bir sıra tanınmış qələm sahibiy-lə birgə Borçalının mənəvi və ədəbi dünyasının Azərbaycan-dan ayrılmaz olduğunu sübut eləmişdi. Bəziləri onu aşağılamaq məqsədiylə “aşığıdır” deyirlər. Türk əxlaqı və ruhunun beşiyi və yanar kürəsi olmuş böyük irfan ədəbiyyatının, Yunis Əmrə, Pir Sultan Abdal, Qurbani, Abbas Tufarqanlı, Aşıq Ələsgər, Aşıq Veysəl yolunun davamçısı olmaq zınqırovlu-mınqırovlu ərəb-fars ibarələriylə dolu və bizi başqalarının süfrəsinə çəkən yazılı şeirbazlıqdan min qat artıqdır. Bununla yanaşı, Zəlimxan həm də Füzulidən Şəhriyaradək klassik ədəbiyyatımızın bilicisi olmaqla ona bağlı idi.

ölümünə hazırlamışdı. Bilirdi ki, biz onu itirəcəyik. Hətta bu da mənə qərribə gəlirdi: bir var kiminsə ölümünü qəfildən duyarsan, bir də var buna hazır olasan. Son yaxşılığını da bizə belə etdi - qəfil getmədi” - dedi. S.Səxavət şair yoldaşının ölümünün “itki” adlandırılması ilə razılaşmır: “Nekroloqlarda “filan şair və ya yazıçı həyatdan köçəndə Azərbaycan ədəbiyyatı və ya poeziyasına ağır it-

şair ədəbiyyatdan, təbiətdən, poeziyadan daha çox xalqın dilini bilirdi: “O dərəcədə bilirdi ki, hətta o özü də bu dilin bir parçasına çevrilmişdi. Xalq Zəlimxanı ağzındakı dili kimi hiss edib. Eləcə, Zəlimxan da xalqı öz ağzındakı dili kimi hiss edib. Bu bağrıba-dalışlıq onu ictimaiyyətə sevdire bilmişdi. Onun danışığı da, hərəkətləri də son dərəcə sadə və saya idi. Məsələn, mən onun avto-